

»Digilino« nova nastavna platforma za dicitu

Digilino će se širiti početkom dođućega školskoga ljeta širom Austrije. Cilj je suvremena i samoupravljliva izgradnja kompetencijov dice na području digitalnosti. Med odgovornimi i izumiteljji je i mlada Uzlopka Katarina Krupić.

UZLOP – Mali plavi dinosaur »Digilino« će u budućnosti školaricam i školarom širom Austrije, u starosti od 6 do 14 ljet, biti pomoć pri izgradnji digitalnih kompetencijov, i to na nastavnoj online platformi Digilino. Izumili i realizirali su ovu platformu Uzlopka Katarina Krupić, Stefan Scheiblecker, Maximilian Zottl, Julian Mayr i Thomas Schaubauer študijskoga smira »E-learning i upravljanje znanjem« na Stručnoj visokoj školi u Željeznu. U kooperaciji s Pedagoškom visokom školom Dolnje Austrije su študentica i študenti, svi djelaju i kot pedagogi na osnovni odnosno sridnji škola, u okviru praktičnoga projekta u tretom semestru študija razvijali ovu digitalnu platformu za dicitu. Momentano se platforma još nahadja u pokusnoj fazi i se zato samo koristi na neki odredjeni škola širom Austrije; na webstranici su vježbe i lekcije ali i sada jur dostupaçne.

Dinosaur Digilingo pelja školare kroz istoimenu digitalnu platformu.

„Ideju za nastavnu platformu je imao Stefan Scheiblecker, konačni peljač projekta. Veljek smo se zanimali za njegov koncept ove digitalne nastavne platforme i se tako

odlučili ju s njim skupa realizirati“, je rekla Katarina Krupić. „Do sada smo investirali oko 1200 djelatnih ur za projekt Digilino, početo od koncepcije, prik planiranja ča do konačnoga pisanja tekstov i konkretnoga tehničkoga izvršenja“, tako mlada Uzlopka dalje.

Iz kamene dobe u digitalni vijek

Pod ovim geslom kani Digilino ada izjednačiti i poboljšati digitalno znanje dice. Uopće u osnovnoj školi su kompetencije u vezi s digitalnošćom jako različne. Vidljivo je to pred svim nastalo u času korona pandemije, kada je bio distance learning velik izazov. Ali i u običnoj školskoj nastavi nastaje tema digitalnosti svenek važnija. Kad su se od strani vlade na raspolaganje stavile različne digitalne spravi, je to omogućilo nove mogućnosti za nastavu. Tako moru na primjer dicitu iskusiti samoupravljlive nastavne procese na području digitalnoga obrazovanja, kađe kani i Digilino nadovezati. Nastavna platforma, ku su Katarina Krupić i nje kolegi izdjelali, se jako orijentira na modelu digi.komp4, ki bazira na europskom kvalifikacijskom okviru (EKO) za digitalne šikanosti. Ov kvalifikacijski okvir će u budućnosti biti jedan dio nastavnoga plana u škola.

Različne lekcije za doma i za školu

Digilino sadržava četira velika polja s ukupno 32 različnih lekcijov i vježbov, ke se moru privatno doma isto tako načiniti kot i u školskoj nastavi. Iako lekcije gradu jedna na drugoj, moru dicitu slobodno i sama odlučiti ki sadržaji i ke vježbe je zanimaju i ča odgovara njihovom dosadašnjem znanju. Tako moru i u vlašćoj

brzini otkrivati pojedine lekcije i teme, a to sve u jeziku i sa stručnim vokabularom, ki je prilagodjen dicitu. Ciljna grupa ali nisu samo školarice i školari, nego pred svim i pedagogice i pedagogi, kim neka nudi Digilino nove ideje i tematske inspiracije za nastavu.

Prvo veliko tematsko polje se zove „Moj digitalni život“. Ovde se stavlja fokus na korišćenje digitalnih medijov u svakidašnjici i informira se o temeljiti pravili u vezi s korišćenjem. Zvana toga se upozori u ovom poglavlju na eventualne pogibeli.

„Kompjutorski sistemi i spravi“ je drugo poglavlje. Dicitu se moru ovde učiti o pojedini dijeli kompjutora i upoznaju i druge digitalne spravi, kot na primjer smart-phone, laptop ili tablet.

Treto tematsko polje se zove jednostavno „Programi“. U centru pažnje stoji sastavljanje i korišćenje tekstnih dokumentov, tabelov, prezentacijov kot i različnih datotekov. Nadalje se more ovde naučiti pravilno korišćenje tražilicov (Suchmaschine) kot webstranic za rešeršu.

Zadnje poglavlje ima naslov „Kodi i programiranje“. Dicitu se moru ovde doznati sve u vezi s nastajanjem kompjutorskih programov kot i sa šiframi i obrambom informacijov.

Po uspješnom završetku svih lekcijov i vježbov na nastavnoj platformi Digilino si moru školarice i školari tiskati certifikat Pedagoške visoke škole Dolnje Austrije, s kim moru dicitu potvrditi temeljito znanje i kompetenciju na području digitalnoga obrazovanja.

Stručni jezik kot izazov

Kot najveći izazov pri nastajanju i realizacije digitalne nastavne platforme se je ispostavio jezik i stručni vokabular, ki je na ovom području svenazočan. Na teksti i upućivanja su zato morali čuda minjati i prepisati, da bi dicitu razumila ča je točno mišljeno. „Tako je na primjer iz stručnoga naslova Informatička tehnologija, človik i društvo na našoj nastavnoj platformi nastalo Moj digitalni život“, je razložila Katarina Krupić.

Razumljivost su zvana toga testirali u različni školski svakidašnjica i u nastavi, ali i kod vlašćih školaric i školarov, je izjavio peljač projekta Stefan Scheiblecker.

Veliki plani za budućnost

Od početka školskoga ljeta 2022./2023, ada ljetos u septembru, će se nastavna

Uzlopka Katarina Krupić je mjerodano sudjelivala pri novoj platformi Digilino. *foto: privatno*

Uticaj Komiteta na ispunjenje prav iz Državnoga ugovora

Stinjačanka Anna-Maria Sagmeister se je bavila u nje bakalaureatskom djelu djelomično uspješnom uticaju Komiteta za prava Gradišćanskih Hrvata na ispunjenje prav iz člana 7 Državnoga ugovora.

VELIKI BORIŠTOF – Komitet za prava Gradišćanskih Hrvata se je od prvoga do zadnjega duška zalagao za prava narodne grupe. Iako je djelovanje Komiteta počelo u jednom teškom vrimenu za manjine, u kom je Konferencija socijalističkih načelnikov i vicenačelnikov hrvatskih i mišanojezičnih općin bila jako dominantna, nisu se dali od nikoga i ničega zaustaviti. Ta veliki angažman se je i isplatio, jer su oni započeli čuda diskusijov, stvorili svist za manjinske probleme a konačno su i velikim dijelom doprinesli k tomu, da se je ispunilo nekoliko točak iz člana 7.

ORF emisije i službeni jezik veliki uspjesi

Prvi veliki uspjeh Komiteta je bilo upeljanje hrvatskih emisijov na radiju (član 7, točka 1). Dugo je Komitet pisao pisma, diskutirao s političari i usmjerio javnu pažnju na ovu temu. I kada su došli gubitki, su se oni nadalje borili i si izmislili nove akcije. Najveća akcija Komiteta u vezi s radio-emisijami je bila

plakatna akcija „Kroaten fordern Sendungen im ORF“. Akcija nije bila prezentna samo med gradišćanskimi Hrvatima i Hrvaticami, nego je bila tema i u nimški austrijski mediji.

Iako su političari i odgovorni kod ORF-a tvrdili, da je ova akcija nek bila sričan slučaj, mora se priznati, da je akcija bila početak krajne intenzivne borbe, ka je konačno peljala do cilja Komiteta. Komitet je u ovoj krajnjoj fazi borbe napisao bezbroj pisam, bio dio nekoliko diskusijov, a konačno je i bio nazočan kod zadnje konferencije 1978. ljeta, kod ke su gradišćanski

➔ platforma Digilino širiti po cijeloj Austriji i tako obogatiti školske nastave. Za Katarinu Krupić iz Uzlopa kot i nje kolege od Stručne visoke škole Gradišće u Željeznu, je s novim ljetnim semestrom ali prestalo skupno putovanje s dinosaurom Digilino. Sa završetkom praktičnoga projekta su predali sve podatke i pristupe na kooperacijskoga partnera, na Pedagošku visoku školu Dolnje Austrije, ki je od sada odgovoran za daljnji razvitak i budućnost digitalne nastavne platforme.

Čisto se Stefan Scheibler, Katarina Krupić, Maximilian Zottl, Julian Mayr i Thomas Schaubauer ali još

nećedu lučiti od Digilina. Tako su se s ovim projektom naticali za ljetošnji Pannonia Research Award, a zvana toga imaju veliku čast da moru pri velesajmu za učiteljstvo, pri *EDU | days* u Krem-su, predstaviti svoju nastavnu platformu za dicu. Ovo spravišće ima cilj kritično reflektirati učnju s digitalni mediji i staviti impulse za optimalno korišćenje ovih.

Gdo sada ne kani do septembra ovoga ljeta čekati na službeno objavljeno platforme Digilino, si more ovu jur na webstranici digilino.at točnije pogledati i jur načinjiti pojedine lekcije i vježbe!

(Dijana Jurković)

Hrvati dostali pravo na svoje radio emisije.

Da je postao hrvatski jezik službeni jezik u Gradišću (član 7, točka 3), je isto velikim dijelom uspjeh Komiteta. Komitet je sprohadjao ljude

pred sud, pisao za nje molbe i žalbe, i se pismeno i usmeno zalagao za pravo na hrvatski jezik. Osebužno slučaj Hermann Rešetarića – ki je skupa s drugimi prošao kroz sve instancije austrijskoga pravnoga sistema i ki je konačno pomoću Komiteta dostao svoje pravo – je bio mjerodavan za ovo dostignuće.

Seoske table indirektni rezultat Komiteta

Iako se za vrime postojanja Komiteta nisu postavile dvojezične seoske tablice (član 7, točka 3), je angažman Komiteta bio temeljni kamen za daljnje akcije. Samo zato, jer su se i drugi ljudi nadalje angažirali za ovo pravo i su ovo njevo djelovanje dalje peljali, se je i ovo pravo, iako stoprv 2000. ljeta, moglo realizirati.

Naravno da se angažman Komiteta ne smi miriti samo po tom, ča se vidi na papiru ili ča se more na kakov drugi način dokazati. Komitet je pokazao gradišćanskim Hrvatima i Hrvaticama i drugim ljudem kako važno je, da se po-jedinac bori za svoja prava i da se identificira sa svojim narodom. Medijalna i politi-

čka pažnja, ku je Komitet prouzrokovao, je pokazala, da gradišćanski Hrvati nisu tiha manjina, nego da su prezentni i da kanu prominiti status quo. Konačno se i more reći, da je Komitet bio nekako i pretkip sljedećim generacijam, iako su one borbu za prava dalje peljale na neki drugi način.

Koncu koncem se zato more reći, da je uticaj Komiteta za prava Gradišćanskih Hrvata na ispunjenje člana 7 iz Državnoga ugovora bio jako velik. Prem jakoga protuvjetra se more tvrditi, da se je dio prve i trete točke člana 7 ispunio pomoću Komiteta. Ne znamo, kako dugo bi ova prava bila ostala neispunjena i kako bi to bilo uticalo na narodnu grupu gradišćanskih Hrvata i Hrvatic, ako Komiteta ne bi bilo.

Pozabljeno društvo

Točno zbog toga je tužno, da se o Komitetu u današnji mediji i knjiga ne more čuda toga doznati. Važno je, da je ljudem jasno, da prava gradišćanskih Hrvata i Hrvatic nisu od sebe razumljiva, nego da je današnja situacija rezultat dugoljetnih borbov za ova prava. U tom kontekstu je i relevantno, da se zna, ki ljudi su ove teške borbe peljali i tim olakšali gradišćanskim Hrvatima i Hrvaticama život u sadašnjosti – a Komitet se u toj diskusiji definitivno ne smi zabit!

Angažman ove male grupe mora uticati i na gradišćanske Hrvate i Hrvaticu u sadašnjosti, da se oni budu nadalje zalagali za svoja prava i identitet. Jer vrime Komiteta je prošlo – ali borba za prava i za svoju narodnu grupu ne smi nikada prestati.

(Tereza Grandić je predjela-la sažetak predavanja u Kugi, koga je stavila A.-M. Sagmeister HN na raspolaganje.)